

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 224.

V Ljubljani, v soboto 30. septembra 1893.

Letnik XXI.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gl. | Četrt leta . 3 gl.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gl. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Korak za korakom.

S tem naslovom je sinočni „Narod“ objavil članek, v katerem izraža svojo nevoljo, da za ljubljansko učiteljsko šolo sedaj ni imenovan vodja ter da bo tudi še v prihodnje začasno posle vodstva opravljal prof. Linhart. Tudi mi obžalujemo in obsojamo to počasnost, ki razodeva neko animoznost do Slovencev in pri tem zelo škoduje napredku na tem velevažnem učiteljskem zavodu.

Zatem se pa prav „Narod“ po nepotrebnem zaleti v prof. Ant. Kržičiča rekoč:

„Toda slavna vlada nima samo namena, izročiti ravnateljstvo učiteljske šole trdemu nemškutarju, ona skrbi tudi z očetovsko brižnostjo, da se bodoči učitelji in učiteljice čim manj nauče slovenskega jezika. Že tekom lanskega šolskega leta izgubilo je učiteljske profesorja slovenščine. Tedaj je namesto njega za pouk iz slovenščine nevsposobljeni katehet in Mahničev g. Kržičič učil slovensko slovnico in se-

veda po svoje tolmačil slovensko literaturo in nje pregrešne tendence. Tako se je posredno delovalo na to, da se je gojencem in gojenkam omrzila slovenska knjiga, prikupila pa nemška. Tudi letos še nima zavod profesorja slovenskega jezika in slovenske literature, prav kakor da ta disciplina nima nikake važnosti.“

Reči moramo, da nas je zelo zabol el ta neosnovani napad na neumorno delavnega profesorja Kržičiča, ki je znan vsemu slovenskemu narodu kot vzgleden duhovnik, marljiv in rodoviten slovenski pisatelj, blag in prhrtvovalen mladino ljub vzlasti tudi na ljubljanskem učiteljskem.

Ni pošteno, da „Narod“, ki je lahko vedel, kako slabo je bilo pod poprejšnjim učiteljem oskrbljeno za slovenščino, ni nikoli tega grajal, in da sedaj, ko je v teh razmerah, katerih ni kriva ne vlada ne prof. Linhart ne prof. Kržičič, bolj je oskrbljeno, tako netaktno napada prof. Kržičiča. — Da njegova predavanja o slovstvu slone na zakonih krščanske estetike, to je pač samo ob sebi umevno pri duhovnu, kakor bi moralo samo po sebi umevno biti pri vsakem krščanskem učitelju sploh.

Kakor so slovstveni proizvodi pri vseh narodih, ki imajo „pregrešno“ nemoralno tendenco, nahajajo se taki žal tudi v slovenskem slovstvu in na take bo vsak vesten učitelj opozarjal mladino; vzlasti je to važno za učiteljske, kjer so se v zadnjih letih glede tega pojavljali tako žalostni dogodki, da je najbolje, ako o njih molčimo.

Naposled bi še vprašali „Narod“: Ali se mu zdi res taktično srečno pri akciji gledé imenovanja vodje na učiteljsko s tako odurnim in neosnovanim napadenjem odstranjati veliko slovensko stranko, ki mora biti nevoljna, ako se stvar zlorablja kot orodje v strankarske namene ter se javno po krivici napada mož, ki je tudi v narodnem oziru čist in svetel kot solnčni žarek, kakor

se je to zgodilo prof. Antonu Kržičiču. — Nam se zdi tako pisarenje tudi „korak za korakom“, a le v škodo dobri stvari, ki bi nam vsem morala biti prva in najpomembnejša skrb!

Žalostna obletnica.

Rim, 28. septembra.

Dne 20. t. m. so italijanski liberalci in tripični bratje slavili 23. obletnico „osvojenja Rima“ in, kakor sanjajo, popolni poraz papeške vlade. Na vnanje, da rabimo tujo frazo, Rim ta dan ni izpremenil vsakdanjega svojega lica. Vse se je vršilo po starem programu, ki je obrabljen in pozabljen za širše kroge prebivalstva. Običajno odpošlje v jutru mestni župan telegram kralju in generalu Cardoni. Proti poldnev se zaziblje veliki zvon na Kapitolu in popoldne se zberó liberalna in protiklerikalna društva ter nekateri radovedneži na ulici „Venti Settembre“ pred „Porto Pio“, kjer položé nekaj uvenelih vencev na spomenik, ki spominja na one čase, ko je kralj Viktor Emanuel pred vso Evropo pod ščitom narodnostne ideje in kot rablivo sredstvo mejnarodne lože poslal 40.000 dobro oboroženih svojih pokornih vojakov proti peščici papeževih branilcev v slabo utrjenem središču katoliškega sveta, ko je general Cadorna na čelu kraljeve armade jezdil skozi razrušeno obzidje v večno mesto in general Lamarmora v kraljevem imenu prognal pravnega vladarja v vatikansko ječo ter sestavil v Rimu vlado „zedinjene Italije“.

Pri tem spomeniku župan navadno prečita kraljevi brzojavni odgovor, godba igra narodno Garibaldijevo in Mamelijevo koračnico in konec slavnosti se završi po raznih krčmah in vinskih hramih. Na večer so bila malone samo državna poslopja razsvetljena in po vsem mestu je viselo komaj dvajset zastav. Celó liberalni časnikarji, ki so druga leta

LISTEK.

Spomini graščinskega odgojitelja.

Vesela in resnična dogodba. Iz češkega. Poslovenil F. H.—e. (Dalje.)

Zjutraj pogledam na uro, — podedoval sem jo po starem očetu in ni bila za salon, — in videč, da je že šest, vstanem, odprém vrata, in glej, suknja tu visi že zakrpana. Dokončam toaleta, pri kateri sem dobro rabil grofovsko milo, in si mislim, da bode prav, če si skopljem nogi v reki.

Vrata so bila že odprta. Hribovski sveži, dišeči zrak me je pozdravil. Šel sem skozi vrt, kjer se je bliščalo na tisoče biserov v solnčni zarji, zavil v grmovje in čez travnik jo mahal do brega reke, zaraščenega z jelševjem. Tu se usedem v travo, se-zujem črevlje in nogovice in vtaknem noge v vodo. Komaj to storim, čujem lahni kašelj za seboj. Hitro natakmem — nekoliko luknjaste — nogovice na noge in — stojim pred grofinjo, ki se je rada sprehajala zjutraj, kakor sem pozneje zvedel. Ko me zagleda in v kakem stanju sem, zakrije lica s svojim solnčnikom, in kakor bi me še ne bila videla, gre naprej.

Tristo medvedov, zopet lep začetek! Ali so se vsi vrage zeper mene zarotili? Ali se moram na vsak način osmešiti? Sežem po žepni ruti, da si

obrišem roki. Je ni ne v levem, ne v desnem žepu. Oh, pozabil sem jo v postelji, in hišna jo je že gotovo našla. Skoro bi bil že zbežal, če prav brez torbe. A vendar je zmaga la moja šaljiva narava; sam sem se smejal svojim nesrečam, smejal iz polnega srea in grla.

K zajutreku nista prišla niti grof, niti grofinja. Vsetečkova je bila črna ter odšla takoj s svojo učenko. Tudi jaz sem se poprijel svojega dela.

Mladi grof me je peljal v knjižnico, ter sva začela: „mensa, mensae“. Za latinskim sva se pečala z zemljepisem. Moj učenec je razodeval dobro voljo in doumljivost, tako, da je bilo upati dobrega vspeha.

Ob enajsti uri sva nehala, nekaj pojedla, in se potem sprehajala. Pri kosilu se ni primerilo nič hudega, začelo se mi je dopadati.

Ko hočem iti popoldan na sprehod na vrt, pride sluga z naročilom od oskrbnika, da gre Jurij v mesto, in ali naj moj kovčeg pripelje? Jezil sem se pri sebi ter menil, da ga še ne bode. Drugi dan se je to ponavljalo, kakor tudi tretji dan, ko me je oskrbnik na dvorišču sam vprašal: „Da, gospod Květina, grem v mesto. Smem-li vprašati po vašem kovčegu?“

To mi je bilo čim dalje bolj neljubo. Spoznal sem, da me služabniki ne čislajo toliko, da me zmerjajo z naslovom „profesor“, ker nobenega kov-

čega nimam. Sklenem tedaj, da se „po dijaško“ maščujem.

Zvečer, ko sem bil v svoji sobi sam, usedem se k mizi in pišem svojemu prijatelju Pepetu Špetki v Prago.

Razložim mu, kje sem, kako se mi godí, kaj me je zadelo, in potem nadaljujem:

„Kar me pri služabnikih ponižuje, je, da nimam kovčega. Vém, da o meni sodijo z jedino besedo: „revež“. Sleherni dan me povprašujejo po njem, ne brez zasmehovanja. Prepričan sem, da mi zagotovi pri njih spoštovanje le prav težak kovčeg.“

Ljubi Pepe! Sklenil sem, da tem porednim služabnim duhovom nekaj naredim. Prosim te, kupi kakšen star, velik kovčeg, napolni ga makari s kamenjem in enakimi stvarmi, da bode prav težak. Tako daš „važnosti“ kovčegu in meni. Naslov: Postaja Klečnov. Se vé, da natanko popišem, kako bode reč izpadla.

Upajoč, da kmalu izpolniš mojo prošnjo, te pozdravlja

Tvoj

Jaroslav Květina.“

Drugi dan je nesel pô t pismo na pošto v Bukovane. Z nekakšno nepričakovanoostjo sem gledal v prihodnost.

Življenje v gradu, poučevanje, kosila, večerje, sprehodi, vse se je vrstilo brez kakega neprijetnega dogodka. Grof me je obiskal večkrat pri poučevanju,

„osvobojenje Rima“ proslavljali kot najsijajnejšo zmago, morali so letos priznati, da se niso izpolnile „lepe nade in obljube“, kajti v moralnem in finančnem oziru sta do cela propali trgovina in industrija.

„Qui mange du Pape en meurt“ — te krilate besede potrjujejo dogodki zadnjih dvajsetih let. Vrto- glava podjetja, bančni škandali, žalostne državne finance so znaki nezdravih socialnih razmer, gnio- lobe državnega telesa. Anarhija vzdiguje gadjjo svojo glavo, italijanski prestol visi v zraku na napeti vrvi, katero je trodržavna zveza potegnila od Kvirinala čez Berlin do Dunaja. In če se utrga ta vrv! Ko je kralj Viktor Emanuel stopil na rimska tla, rekel je: „Tu smo in tu ostanemo.“ Da, on je ostal, truplo njegovo leži v sredi Rima, v starem Pan- teonu, toda zgodovina ni še dokončala svojega teka in kdo vé, kaj krije prihodnost v temnem svojem krilu. Loža ne počiva, temveč kuje neprestano in neumorno naklepe svoje, in ti vršičijo, da odstranijo oltarje in vladarske prestole.

Ker pa je javna tajnost, da so prostozidarji z raznimi sredstvi in faktorji pripravljali pot do Kvi- rinala, umevno je torej, da so tudi letos slavili 23. obletnico svoje zmage. Dne 20. t. m. je itali- janska loža prenesla svoje gnezdo v prvo nadstropje krasne palače Borghese. Z altane, od koder je papež Pavel V. pričetkom 17. stoletja blagoslavljat ljud- stvo, so vihrale zelene prostozidarske zastave. To- bačni trgovec Lemmi, veliki mojster tripičnih bra- tov, je v svojem govoru posebno naglašal, da je loža po dolgem trudu razvila svojo zastavo nad so- banami, v katerih je nekdanj bival rimski papež. Okna so bila razsvetljena in „bratje“ so pričakovali, da jih pozdravi množica ljudstva. Toda „njih up je šel po vodi“, kajti ljudstvo čuti, da mu ti osreče- valci niso prinesli sreče in blagoslova, pač pa ne- znosna bremena.

Mnogim goré tla pod nogami, česar celó libe- ralni časniki ne morejo zamolčati. Tako je pisal te dni „Folchetto“: „Pojdimo zopet iz Rima, razru- šimo še jedenkrat „Porto Pio“ — toda venkaj.“ — „Corriere de Napoli“ svetuje: „Odprimo zopet „Porto Pio“ ter vzemimo povratni vozni list od Pan- teona.“ — Liberalna „Corrispondenza Verde“ toži: „Da, naredili smo veliko napako. Potresimo s pe- pelom glave svoje ter recimo: Mea culpa.“ — Celó Crispijeva „Riforma“ je te dni resno pisala o itali- janski državni zvezi — s papežem na čelu. To so glasovi liberalnih glasil, torej v tem oziru gotovo pomenljivi.

Katoliška „Voce della Verità“ in „Moniteur de Rome“ sta bila dne 20. t. m. zaplenjena, ker sta v svojih člankih rabila „izraze, kateri žalijo narodno čuvstvo in zakon, po katerem je Rim s pokrajino pridružen italijanski kraljevini.“

Mnogo jih je, ki odobrujejo „osvobojenje Rima“ ter to usurpacijo opravičujejo z načeli nacjonalizma. Ako obvelja to načelo, da se morajo države krojiti po narodnostnih mejah, potem smo še le v pričetku

izrazil svojo zadovoljnost z mojim učenjem, ter bil jako uljuden in laskav. Moj učenec mi je čim dalje bolj zaupal, posebno od tega časa, ko sem ga bil napeljal, naj si napravi malo zbirko metuljev. Do- zdaj je namreč najrajši jahal kozla in podil mačke. Toda grofinja, grofinja je ostala hladna, kakor je bila, visoka, včasih zbadljiva. Gospodičina Všetečkova se je vedla zeló zdržljivo proti človeku, kojega je videla dan za dnevom v isti obleki. Gabrijela je bila zaupljiva deklica. Sluge so me smatrali za svo- jega nekoliko višjega tovariša, a od grofinje sem se navadil vesti se proti njim „ledeno“.

Neko jutro je prišlo „aviso“ za moj kovčeg. Oskrbnik Berka je imel isti dan pot v mesto, je tedaj obljubil, da ga pripelje. Dobro volje sem bil, da je gospodičina Všetečkova celó opomnila: „Go- spod Květina, ne bi bila mislila, da znate sebe in druge razveseliti.“

Zvečer se oskrbnik vrne — brez kovčega. „Tristo medvedov, gospod Květina,“ kliče, skoči v š z voza, „kakšen kovčeg imate? To je prava Noetova barka. Ne spredaj, ne zadaj ga nismo mogli nalo- žiti. In kakšna peza, — štirje smo bili, in komaj smo ga vlekli. Jutri mora pónj Jurij z vozom, dru- gače ga sém ne spravimo.“

Smejäl sem se na tihem. Zvečer, ko sem stal pri odprtem oknu, sem čul slugo razlagati nekomu: „Naš odgojitelj ima raznih stvari. Komaj štirje so njegov kovčeg premaknili. Krivico smo mu storili.“

(Konec slédi.)

narodnostnih bojev, narodi evropski bodo morali z orožjem v rokah prebresti morje solzá in krvi in Evropa bode dobila popolnem drugo podobo, kajti po tem načelu narodnostne ideje nima pravice do obstanka večina sedanjih evropskih držav.

Ce pa imajo pravico do obstanka Švica, velika vojvodina Luksemburška, kneževina Liechtensteinska itd., zakaj ne bi imela iste pravice papeževa dr- žava? Dostavimo pa takoj, da bi njena uprava mo- rala biti primernejša času in ljudem; že za časa Pija IX. izvršile so se mnoge premembe v upravi, in sicer na korist in zadovoljnost prebivalstva.

Ker pa so narodi, osobito manjši, kakor žoga na vežbališču evropskih diplomatov in ker mnogo- kje velja načelo: moč pred pravico, zato in od tod oboroženi mir, ki kakor móra tlači vse delavske stanove. Ob enem pa se širijo in množé zmote modernega liberalizma: socialna demokracija, anar- hija in nihilizem. Skrajni čas je pač, da se zajezi nevarna socialna povodenj, ki raste z vsakim dnem, kakor sneženi plaz, ki se je utrgal na vrhu ledene planine. Če sploh nikjer, gotovo najmanj v trezni politiki veljajo besede: „Après nous le déluge“, kajti osebe se menjajo in sistemi, a narodi osta- nejo ter imajo višji, plemenitejši namen, nego slu- žiti kot figure na šahovi deski. Krivi liberalizem žré sam svoje otroke, tudi milijoni vojakov ne ukroté velesil popolne negacije in tisočeri topovi ne uničijo zaroda „modernega duha“, ki ne pozna ne Boga, ne zakonov njegovih. Satana ne izganjaj z belebubom! Kar velja v obče o Evropi, to še po- sebej o Italiji.

Poročilo državnega poslanca Fr. Povšeta

na volilnem shodu v Radečah dné 24. sept. 1893.

(Dalje.)

V že navedenih gospodarskih odsekih sodeloval sem ter skušal po najboljši mogočnosti vravnati delo tako, kakor je v korist domovini in seveda tudi državi. Prav zato sem glasoval s tovariši za dr- žavno podporo parobrodni družbi „Lloy- dovi“, ker te parobrodno podjetje je za južne po- krajine Primorske, za Istro in Dalmacijo, to, kar je železnica za nas. In prav dalmatinski zastopniki, naši bratje hrvatski poslanci iz sorodne Dalmacije, so želeli, da se zboljša to parobrodstvo, katero je za njih domovino kar naravnost vitalne važnosti.

Za trgovinske pogodbe sem tudi bil, to pa, ker sem prepričan o državni potrebi takih po- godb in osobito to, da se je po teh pogodbah zago- tovil naši državi uvoz naše živine v Nemčijo in ker vem ceniti veliko važnost takega izvoza za našo ži- vinorejo, ki je najboljša zaslomba našega itak te- žavnega kmetijskega gospodarstva, velelo mi je, da sem bil za te pogodbe. Vsaj znajo vsi živinorejci, kolike koristi je, če pridejo na naše sejme tuji kupci iz Nemčije, iz Italije. Ko pride teh veliko, porase cena živini, ko teh ni, pade, in prav to je vzrok, da je cena goveji živini in tudi konjem toliko padla, ker zaradi pomanjkanja kime še svoje živine ne mo- reje ohraniti, ampak jo kar za slepo ceno dajejo ondotnim mesarjem.

Ko pa bo ljubi Bog zopet dal dobro letino za seno, pomanjkovalo bo našim sosedom v Nemčiji živine in v množicah prihajali bodo k nam, naku- povati si osobito mlade živine in takrat narasle bodo cene za našo živino.

Pač pa nisem glasoval za oni del pogodbe z Italijo, ki dovoljuje vhod italijanskemu vinu v našo državo proti tako znižani uvozni colnini. Poprej plačalo se je od hektolitra vina po 20 gld. colnine, sedaj le 3 gld. 60 kr. Res je, da se naše ljudstvo ne bo rado privadilo temu vinu, a ne da se zani- kati, da pred 30 leti nihče na Kranjskem ni maral za črna primorska vina, sedaj pa jih najdemo že v krémah v najbolj oddaljenih dolinah in gorah. Tudi se ne sme zanikati, da se italijansko, osobito belo vino, že zaradi obilne množine alkohola, dobro po- mešavati da z našimi lahкими vini. In kolikor več pride italijanskega vina tako sploh v naše kraje, to- liko manj treba našega, in s tem pa cena pasti mora.

Ker pustoši trtna uš naše vinograde in je upati le tedaj, da se obupani naši vinogradniki lotijo no- vega zasajanja osobito ameriških trt, če bodo vinske cene primerno dobre, menil sem po svojem prepri- čanju, da nam ta del pogodbe ni ugoden, zato sem tudi proti glasoval.

Omenil sem tudi, da sem bil od konservativ- nega kluba odposlan tudi v davčni odsek, ki ima prevažno predlogo davčne preosnove presojevati. Ze beseda „davek“ vzbudi slehernega iz miru, vsaj vedno tožije vsi delujoči stanovi o prevelikih davkih. Tudi ces. vlada priznala je potrebo, da se zastareli sistem davkov primerne zboljša ter je finančni mi- nister izdelal nov načrt, po katerem naj bi se pre- osnovala davčna vredba. Že poprejšnji finančni mi- nistri so skušali davke preosnovati, toda posrečilo se jim ni, ker poslanci si pač dvakrat ogledajo take predloge, ki obravnavajo o davkih. Sedanji finančni minister pa je predložil načrt za davčno preosnovo, ki se razlikuje od prejšnjih v tem, da država pri tej preosnovi ne išče večjih dohodkov za-se, ampak načrt meri na to, da se davčno breme pravičnejše razdeli, to je, da se mali delujoči stanovi, ki skoro podlegajo pod teže davčnih bremen, razbremenijo, pač pa bogati, veliki lastniki pritegnejo in prime- roma bolj obdačijo. Navajam le sedanji način obrt- nega davka, ki ima le tri razrede. Ta davčni način vpeljan je bil že leta 1812, in za takratne razmere je bil primeren.

A sedaj vidimo vse drugačne odnošaje: na- mesto nekdanjih malih ali srednjih obrtov nahajajo se velike tovarne, ki imajo na stotine, da na tisoče delavcev in vendar tudi ti velikanski podjetniki in tovarnarji spadajo v 3. najvišji obrtno-davčni razred. Pravično je torej, da se taka velika podjetja pri- merno obdačijo in res načrt meri na to, da se ista svota obrtnega davka ima pobirati, kakor dosedaj, bo pa v svrhu, da se malim obrtnikom zniža, naj- revnišim, ki sami brez pomočnikov delajo, v slučaju resnične siromašnosti, pri večjem številu otrok i. t. d. pa popolnoma odpusti obrtni (patentni) davek. Kot posebnost navajati treša tudi, da boše posebne ko- misije imele določevati, koliko bode imel kdo pla- čevati davka.

Polovico članov takim komisijam imeli bodo pravico izvoliti obrtniki sami. Tudi bo pri županstvu razpoložen na občni ogled zapisnik vseh obdačencev. Že to je velike prednosti pred sedajnim običajem, ko se od davčnih uradov zbereta dva tako zvana zaupna izvedenca, in kar ta dva izrečeta, to velja. In kedo more tajiti, da so pogostoma taki zaupni izvedenci kaj malo zmožni soditi, koliko se resnično pravega ali čistega dobička iz kake obrtnije ali kup- čije dobiti zamore.

Vpeljal se bo na novo tako zvani osební pri- hodninski davek. Slehern državljan bo moral plače- vati davek, kakor hitro ima na leto več kakor šest sto gold. dohodkov, bodisi iz posestev, iz obrtnije, iz kupčije iz kapitalov itd. Dosedaj je mnogo bo- gatinov, ki imajo na leto ne le tisoče in tisoče, ampak celo stotisoče goldinarjev letnih dohodkov in vendar niso niti vinarja odrajtovali davka državi in deželi. Sedaj ima to drugače biti. Plačevati bo treba od došlih obrestij iz kapitalov naloženih v posojil- nicah, hranilnicah, od izposojenih hipotekarnih iz- posojil, od službarinske plače itd.

Tako se nadeja finančni minister, da bo ta davek na leto donasal nad 20 milijonov gld. in ta svota ima se porabiti za znižanje direktnih davkov, zemljiščnih in hišnorazrednih ter obrtnih davkov.

Tako je nameravano znižati zemljiščni in hišno-razredni davek za 10 do 15 odstotkov; obrtni pa za 30 odstotkov; vendar pa bo le malemu obrtu odpisalo se po 30 odstotkov, velike obrtnije ne bodo deležne odpisa.

Nastane le še vprašanje, kako bo z novim osebnim prihodninskim davkom. Ogromna večina naših delujočih stanov more biti mirna in zado- voljna, ker nje ne bo zadel nov davek, ker le oni, ki ima na leto nad 600 gld. čistega dohodka, bo plačeval osební davek, ki pa bo naraščal progresivno, t. j. kolikor več dohodkov, toliko višje od- merilo davka; pri najnižji svoti 600 gld. bo le pol odstotka davka, pri višji svoti nad 1000 gld. 1 od- stotek itd. do 4 odstotka.

Odšteli pa se bodo pri odmerjanju osebnega davka vsi stroški, n. pr. za razne državne, deželne, okrajne, občinske ter cerkvene davščine, vsi stroški za izplačevanje obresti ali einžev od dolgov, vknji- ženih na posestvu, hiši ali obrtniji in če vzamemo v poštev, kar je žalibog le preresnično pa tudi zelo žalostno, da znašajo dolgovi, vknjiženi na posestvih v naši državi nad 4000 milijonov goldinarjev in če od teh računamo le 4 odstotke obresti, vidimo, da znašajo obresti 160 milijonov goldinarjev, torej mnogo več, kakor vse raznovrstne davščine, moremo presoditi, da bo le malo posestnikov, katerim se bo

moglo dokazati 600 in več goldinarjev čistih dohodkov.

Vzlic temu smatral sem za potrebno potegovati se za to, da bi za poljedelce veljalo posebno načelo pri odmerjenju, oziroma pri izračunanju čistega dohodka iz njih kmetijskega gospodarstva. Dokazoval sem, kako težavno bi bilo ne le za kmete napovedovati, koliko so imeli pri gospodarstvu v letu stroškov, koliko dohodkov, koliko so porabili za živež za posle, koliko pa za svojo rodbino, ampak tudi za davčne urade, ki bi morali potrojiti število uradnih močij in bi sploh imeli grozno mučno delo, ker pri vsem poštenju in dobri volji tudi razumnejši boljši kmetovalec, ki pogostoma le malo ali nič pisati ne zna, gotovo pa ne zabiljezuje vsakodanjih izdatkov, n. pr. po leti za dninarje itd. Zato sem pogumno z nekaterimi poslanci — zastopniki kmetijskih volilnih okrajev — skušal doseči, da bi se sprejelo načelo, da do gotove meje čistega katastralnega prihodka nimajo kmetovalci dolžnosti pokladati izpovedb. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. septembra.

Prof. Suess proti občni volilni pravici. Da nemški liberalci niso za občno volilno pravico, to smo že dolgo vedeli, ali naravnost se pa liberalci tega niso upali povedati, posebno ker na Dunaju potrebujejo socialne demokrate proti krščanskim socialistom. Socialni demokratje sedaj na Dunaju in drugod na želje in po naročilu liberalcev skušajo s kričanjem razgnati shode krščanskih socialistov. Suess je pa te dni na nekem shodu volilcev naravnost povedal, da liberalci ne bodo nikdar glasovali za občno volilno pravico, ker bi bila v škodo meščanstvu. Z drugimi besedami bi se to reklo, liberalci so proti občni volilni pravici zaradi tega, ker se bojé za svoj obstanek. Liberalni meščanje ti so podpora nemškemu liberalcem. Več vpliva če zgubi to meščanstvo, tem slabši za liberalce. Ta govor je zaradi tega pomenljiv, ker je delavcem pač nekoliko odprl oči, da jim liberalci niso naklonjeni, da se zatorej ne bodo več marali dati zlorabiti liberalcem za orodje.

Proti dvoboju. Na Ogerskem se začenja novo gibanje proti dvoboju. V Velikem Varadinu je nedavno v nekem dvoboju bil ubit tisti, ki je bil pozvan na dvoboj. To je vzbudilo mej prebivalstvom veliko nevoljo. Zahteva se, da se dvoboj proglasi za hudodelstvo. Dozdaj je dvobojnik na Ogerskem navadno na podlagi izjemnih določeb kazenskega zakonika bil le malo kaznovan. Gibanje proti dvoboju seveda podpira tudi duhovščina. Kardinal Schlauch se je izrekel proti nekemu časnikarskemu dopisniku, da ga to gibanje jako veseli. Kardinal je dopisnika opomnil, da je on že pred 15 leti v gospodski zbornici zahteval, da se dvoboj zmatra za radovoljen uboj. — Zeleti je, da gibanje, ki se je začelo, ne preneha poprej, da res doseže kaj vspeha. Ko bi bila vlada dosledna, bi že zaradi tega morala preganjati dvoboje, ker večkrat dvobojniki hočejo z dvobojem odločiti stvari, o katerih imajo soditi državna sodišča, torej nekako posegajo v državno kompetenco, katero vlada sicer tako skrbno brani.

Debata o vladarjevih odgovorih pri manevrih na Ogerskem se bode vršila drugi teden. Došlo je tudi zbornici nekaj peticij v tej stvari. Podpisi na te peticije so se delale na prav nedostojen način. Tako je Polonyi v notranje-mestnem klubu v Budimpešti predlagal, da se o tej stvari pošlje peticija zbornici poslancev. Klub je peticijo odklonil, ker se neče pečati s politiko. Polonyi je pa nezadovoljen s sklepom izstopil iz kluba in takoj v gostilni nabral nekaj ljudij, da so osnovali nov klub, kateri je podpisal peticijo na zbornico poslancev. V zbornici poslancev bode se ta stvar razpravljala najbrž na ne baš dostojen način, ker ogerska skrajna opozicija je jako predrzna in brezobzirna. Vse to bi pa bil lahko ministerski predsednik zaprečil, da je takoj na dotično interpelacijo dal pravi in odločen odgovor.

Katoliška stranka na Badenskem je izdala svoj volilni oklic povodom volitev v deželni zbor. V njem se naglašja, da baš liberalci najbolj kratijo volilno svobodo. Branijo se, da se za deželni zbor uvede občna volilna pravica, ker se bojé, da bi potem izgubili večino. Omejena volilna pravica za občinske zastope je velika ovira napredku, ki se ima odpraviti. Tudi se ne more dalje trpeti pri-

krajsanje cerkvene in verske svobode. Na podlagi načela enakih pravic gre vsem jednaka svoboda. Z vso odločnostjo se mora zahtevati, da se v državnem zboru varčno postopa, posebno je pa treba varovati kmetijski in mali obrtni stan. Srednje in male davkoplačevalce je treba posebno varovati. V tem smislu bode delovala katoliška stranka, ako dobi večino v deželnem zboru. — Volitve volilnih mož so že končane in katoliška stranka je nekoliko pridobila. Natančniši izid teh volitev pa nam še ni znan.

Protisemitizem v Nemčiji. Jedva so protisemitje v Nemčiji začeli dobro svoje delovanje, že se morejo ponašati z jednim vspehom, če tudi je le moralčen. Narodni liberalci so začeli že računati z njimi. Povodom neke dopolnilne volitve na Saksonskem izdali so oklic, v katerem pravijo, da protisemitizem meša pravne pojme in vzbuja najhujše strasti. Vendar pa priznavajo težave, ki izvirajo iz tega, da se je v Nemčiji vgnezdil rod različen po veri in pokolenju. V oklicu se oravi, da narodni liberalci niso za to, da bi se izdale kake izjemne naredbe proti židom kot takim. Pripravljeni so pa, z vso odločnostjo se upirati onemu zlu, ki je dalo povod protisemitskemu gibanju. Narodni liberalci pripravljeni so podpirati vsak korak, ki bi v tem oziru obetal kaj vspeha. — Narodni liberalci torej priznavajo, da protisemitsko gibanje ima utemeljene povode, če tudi se ne giblje po njih mnenju v pravem tiru. To je pač že nekaj, če tudi od tistih postavnih korakov, o katerih govoré, ni Bog vé kaj pričakovati.

Razgled po slovanskem svetu.

Obsodba „Srbobrana“.

Iz Zagreba 24. sept.

Pretečeni teden smo imeli v Zagrebu zanimivo porotno razpravo, ki je pokazala, kako zagrizeni so neki naši takozvani Srbi nasproti Hrvatom. Nič jim ni sveto ter grdiyo najodličnejše Hrvate in jih ponižujejo v svojem listu „Srbobranu“, ki izhaja v Zagrebu. Tako je meseca marca tega leta v članku „Pakrac kao metropola“ bil na najgrši način napaden pokojni ban Ivan Mažuranić, češ, da je on po zakonu za ljudske šole, ki je bil izdan za njegovega banovanja, srbskemu šolstvu zadal hud udarec, posebno pa še s tem, da je Mažuranićeva vlada dala zapreti preparandijo v Pakracu. Le-ta šola se je pa morala zapreti, ker ni imela sposobnih učiteljev in ker se je na zavodu po trditvi verdostojnih prič gojila le velikosrbska ideja. Ker je pa ban Mažuranić kmalu posle tega čina odstopil, misli urednik lista „Srbobrana“, da je pritožba radi zapretja preparandije v Pakracu pospešila pad „hijene“ srbskih šol. Ban Mažuranić se imenuje hijena srbskih šol in pod njegovo vladu so dobili popopolnoma versko šolo, kjer so jo hoteli odpreti, seveda da je pravo nadzora imela tudi hrvatska vlada, kar pa našim Srbom ni po volji. To pa še ni bilo dovoljno razžaljenje, namreč je v istem članku napada urednik bana Mažuranića tudi kot pesnika najlepšega speva v hrvatski literaturi, namreč „Čengić-aga“, češ, da to delo ni Mažuranićevo, nego Petra Njeguša, kneza črnogorskega, pa de potem takem pesnik „Čengić-aga“ plagiator.

Gosp. Vladimir Mažuranić, odsečni svetovalec deželne vlade, je radi tega nečuvenga napada na njegovega očeta tožil odgovornega urednika Josipa Veseljka radi razžaljenja časti ter se je v tej zadevi vodila obravnava pred tukajšnjim sodbenim stolom v pričo porotnikov. Gosp. Vladimir Mažuranić je v izbornem govoru branil čast pokojnega očeta ter dokazal, da je Srbom po šolski postavi iz leta 1874 toliko pravic, kakor Hrvatom, pa da nimajo v tem pogledu niti najmanje na tedanjega bana tožiti. Kar se pa tiče trditve, da je bil Ivan Mažuranić plagiator, ovržena je že zdavnej z nepobitnimi dokazi ter se more o glasovitem pesniku kaj takega trditi le iz zla, ne pa iz nevednosti; kajti ne samo hrvatski, nego tudi srbski književni kritiki so dokazali, da je „Čengić-aga“ Mažuranićev in ne Petra Njeguša.

Med ostalim sta ta-le dva nedvojbeni dokaza o pristnosti Mažuranićevega „Čengić-aga“. Mažuranić je izdal „Čengić-ago“ leta 1847, a Peter Njeguš je umrl leta 1851. Peter Njeguš se je o Mažuranićevem eposu izrazil večkrat prav pohvalno, a nikdar z besedico omenil, da je kaj njegovega v njem. To bi bil gotovo storil črnogorski knez nasproti Ivanu Mažuraniću, tedanjemu činovniku pri

sirotinski zakladi v Karlovcu, ko bi bil le-ta zares kaj njegovega duševnega blaga vzel v svoj epos. Drug dokaz pa je rokopis tega eposa lastnina sina Vladimira. V rokopisu so naznačeni vsi popravki, kako jih je pesnik spreminjal, marsikateri izraz po trikrat, celo po štirikrat, dokler ni pravega izraza zadel. In vendar se vkljub takim nepobitnim dokazom še vedno po srbskih listih, ne samo zakotnih, nego celo po uglednih piše in trdi, da je ta epos Petra Njeguša in to samo zato, ker je bil on Srb, a Mažuranić Hrvat.

Vrednik Veseljko, priprost slagar, se brani, da ni tako hudo mislil, ko je omenjene besede napisal (pravi pisatelj seveda ni on) in da z njimi ni mislil žaliti bana Ivana Mažuranića. Porotniki pa so bili drugega mnenja ter so odgovornega urednika zaradi tega članka obsodili na 4 mesece zopora in list na 200 gld. zgube pri kaveiji. To so žalostne posledice prepira med Hrvati in Srbi, kazni pa potrebna, samo ko bi zadela prave podpihovalce, ki so seveda lahko veliki junaki na ta način, da prenašajo kazni zanje drugi, ki so od njih odvisni in plačani. To pa je v tem slučaju tem podleje od strani srbske, čim večji je Hrvat, katerega napadajo, in ob enem najboljši dokaz, da je vse podla laž, katero hočejo po narodu raztrositi.

Slovstvo.

Zgodovina dobrovske fare pri Ljubljani. Spisal Anton Lesjak, založil Jernej Babnik. V Ljubljani 1893. Tiskali J. Blasnikovi nasledniki v Ljubljani. Ta zgodovina je 10. svezek Koblarjeve zbirke: Zgodovina farâ ljubljanske škofije. Knjiga obsega 172 strani in je razdeljena v 14 oddelkov. I. oddelek: Prirodosnanski opis dobrovske fare; II. statistični opis dobrovske fare; III. verska in intelektualna stran v fari; IV. gradovi in gradišča. V. Dobrova, podružnica v St. Vidu; VI. na Dobrovi se ustanovi samostojna fara; VIII. cerkve v fari: 1. farna cerkev M. B. v nebo vzete. A. Zgodovina cerkve. B. Zgodovina božje poti — a) Kako je bilo z božjo potjo na Dobrovi pred ustanovitvijo fare? b) božja pot po ustanovitvi fare „Marijin studenček“ — romarji, c) božja pot na Dobrovi uvene, pa se zopet oživi in okreple, d) božja pot v novejših časih, e) razne na tej božji poti čudežno zadobljene milosti, f) odpustki, — nekatere pobožne slovesnosti; 2. podružnica sv. Neže v Brezju; 3. podružnica sv. Jurija na Hruševem; 4. podružnica sv. Ivana Krst. v Gaberju; 5. sv. Martina podružnica v Podsmereki; VIII. sidana znamenja v fari; IX. župnišče in župniško poslopje; X. cerkvena posestva; XI. duhovni pastirji — samostalni, duhovni pomočniki, subsidijariji; XII. šola in učitelji; XIII. odlični Dobrovčani; XIV. priloge.

Knjiga ima tudi štiri lične slike po fotografijah dr. Fr. Lampeta, in sicer 1. božjepotna cerkev dobrovska z južne strani; 2. grad na Bokaleih (Strobelhof); 3. božjapotna cerkev dobrovska s severne strani in 4. pogled na Dobrovo z ljubljanske strani.

Pisatelj g. Anton Lesjak razlaga posameznosti v knjigi tako zanimivo, da jo mora z veseljem čitati celo oni, kateremu je Dobrova manj znana. Trud, ki ga je imel gosp. pisatelj pri sestavljanju omenjene zgodovine, mu bo nekoliko poplačan s tem, ko bo videl, da smo mu res hveležni za lepo knjigo. Nekatere opazke so prav točne in primerne, kakor n. pr. str. 48, razlaga besede „na Partici“, ali str. 61 o „glinih jamah“, ali str. 36 opazka itd. Tudi zbiralatelj „lepih izgledov“ bo našel v knjigi marsikako dobro zrno, kakor n. pr. zgodovina Terezije od Jezusa, iz rodu baronov Strobelhofov, str. 39 in naslednje, ali str. 66 (bogokletstvo) itd. Vmes je vpletel gosp. pisatelj raznih dobrodelnih spominov in svetov, ki kažejo, kako živi on za ljudstvo, n. pr. str. 28 zgorej. Obširnejšo oceno prepuščamo strokovnjakom, le nekaj opombie naj pristavimo: Švicarski potok, — menimo, da tako ne govoré ljudje, ampak gotovo Šviški ali Šujški (str. 9). Str. 21 „keber“ ni prav pripraven slovstven izraz. — Tiskovnih napak je res ostalo precej, a te si bode razumen čitatelj že sam popravil.

„Dichterstimmen aus Oesterreich - Ungarn“, koje že od leta 1877 vreduje na Dunaju naš rojak (Ljubljčan) gosp. Henrik Penn, došle so nam ravno kar, ter obsejajo v svoji vsebini pod zaglavjem „Avstro-ogerske narodne in deželne himne“ razven nemških: „Kde domov mŭj?“, dalje pesem „Liepa naša domovina“, Jenkov „Naprej“ in Vörösmartyja

„Szozát“. Med njega sotrudniki bila sta pokojna Fr. Levstik in Jos. Cimperman (Charpentier). Predzadnja številka priobčila je Pennov prevod Prešernove pesmi „Hčer in svet“ in neko Levstikovo pesem. Gosp. Penn prejel je od cesarja povodom poklonitve prvih dveh letnikov — veliko zlato svetinjo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. septembra.

(Prvi vlaki dolenskih železnic) jeli so odhajati iz Ljubljane v Kočevje, po vožnem redu in po njem iz Kočevja donajati, ter imeli že dokaj osobnega kot tovarnega prometa. Brezdvomno se bode ta od dné do dné večal ter železnica in dolenska stran vzbujali vedno več zanimanja tako pri domačem kot pri zunanjem občinstvu.

(Reorganizacija mestnih uradov v mestnem zboru.) V zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega interpeliral je odbornik g. Hribar župana Grassellija, kaj je z novo reorganizacijo in kdaj pride že v tir in veljavo. Gospod župan je na to interpelacijo odgovoril, da bode izročil to zadevo v jedni prihodnjih sej meseca oktobra dotičnemu odseku v posvetovanje. — Mi pričakujemo, da bode tem besedam sledilo tudi že jedenkrat dejanje in da ne bode trebalo „voza z novega mazati“!

(Javna tombola.) Dobrosrčnost in radodarnost ljubljanskih prebivalcev je tako znana in se je že opetovano tako sijajno izkazala, da gotovo tudi „prvo ljubljansko društvo za podporo in oskrbljevanje bolnih in obnemoglih društvenikov“, ki priredi jutri popoldne ob 3. uri na Kongresnem trgu „javno tombolo“, ni zamán apeliralo na ta čutila naših someščanov in someščank. Kadarkoli je društvo priredilo tombolo, vselej je privrelo mnogo ljudstva iz vseh slojev in drug je tekmoval z drugim, da s svojimi prispevki omogoči temu ljudomilemu društvu izvrševati stavljen si težavne naloge. Taka društva sploh ne morejo izhajati, če jih prebivalstvo ne podpira; zato poznavaajoč Ljubljance, smo trdno uverjeni, da bo jutri vsak rad žrtvoval nekoliko krajarjev, zlasti ker ima nadejo, da mu sreča nakloni kak dobiček. Ker je tudi za zabavo skrbjeno, — svirala bo namreč vojaška godba, — zbralo se bo brez dvoma mnogo občinstva, in iskreno želimo, da bi društvo imelo lep dobiček. Torej na svidenje jutri popoldne na Kongresnem trgu!

(V knezoškofjsko duhovsko semenišče so na novo vsprejeti) ti-le gg. absolvirani gimnazijci: Janez Baloh iz Spodnje Šiške, Janez Capuder iz Moravč, Anton Drab iz Dračice, Jožef Epich iz Srednje vasi pri Kočevju, Anton Golf iz Starega Trga pri Ložu, Adalbert Hybášek iz Ružena, Alojzij Janovský iz Malše pri Taboru, Anton Jarc iz Novega Mesta, Anton Jerič iz Št. Vida pri Zatičini, Janez Klemen iz Brezovca pri Ljubljani, Evgen Lampe iz Metlike, Janez Medič iz Šške, Janez Mlakar iz Zeleznikov, France Neubauer z Mirne, Valentin Oblak iz Mavčič, France Oranič iz Križa pri Trziču, Jakob Ramovš iz Smlednika, Jožef Reisner iz Ljubljane, France Rozman iz Kostanjevice, Janez Sever iz Škofje Loke, Janez Smukavec z Bohinjske Bistrice, Andrej Širaj z Blok, France Schima iz Radomilice na Češkem, Hubert Zaveršnik iz Kranja, Bernard Zupan iz Kroke in Janez Zavbi iz Blagovice.

(Harmoniji in didaktofeni.) Na Vrhniki sta se združila gg. Josip Lenarčič in Alojzij Luznik ter sta osnovala tovarno s parno silo za izdelovanje harmonijev in didaktofonov. Gosp. Luznik se je v zadnjem času večal v glasovitih tovarnah ter je prepotoval Nemčijo v svojo strokovno naobrazbo. Ravno kar se mudi s svojimi instrumenti v Ljubljani, kjer je eden eksemplar izpostavil za nekaj dnij v prostorih „Glasbene Maticе“, da si ga lahko vsakdo ogleda. Stroj so si ogledale razne naše kapacitete ter priznale, da je s svojimi lastnostimi prikladen prirostenemu človeku, a s svojim finim, ukusnim glasom i krasno zunanostjo tudi vsakemu gosposkemu salonu. — G. Luznik je pred kratkim sestavil zopet nov instrument imenom: tamburapevanka. Na tem glasbilo more tudi neveščak takoj razumeti note, svirati kot tamburaš in tudi peti. Tak instrument se dobi za 5—7 glđ. Slavne naše čitatelje opozarjamo tedaj na narodno tvrdko: Jos. Lenarčič & Comp. na Vrhniki, in ker so cene zares zelo nizke, delo čedno in pošteno in poleg tega tudi pogoji na obroke ugodni, — želimo, da

bi se tudi pri nas ta umetnostna obrtnija razvevala in s tem domača glasba razširjala in popela na višo stopinjo.

(Ljubljanski „Sokol“) napravi jutri v nedeljo 1. oktobra zjutraj korporativen izlet v Ribnico in Kočevje. Odhod je z jutranjim vlakom dol. železnice ob 6. uri 25 minut.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Premoščeni so čđ. gg.: Josip Gregorič, kapelan na Trebelnem, gre k sv. Trojici pri Mokronogu; Janez Globelnik, kapelan pri sv. Trojici pri Mokronogu, gre na Trebelno. Janez Soukup, kapelan v Hrenovicah, gre v Spodnjo Idrijo; Martin Nemanič, kapelan v Spodnji Idriji, pride v Hrenovice.

(Slovenski vežbalec za gasilna društva) bode v kratkem dotiskan in zatem posameznim poveljništvom po deželi razposlan. Izvestno bode prišel v veljavo in rabo tudi v Ljubljani, kjer se je do zdaj skozi 25 let čul nemški komando. Bi že bil pač čas, da se vrže ta stara šara — za plot!

(Poduk o telovadbi za deklice) pričel je z letošnjim šolskim letom dajati mestni učitelj g. Jos. Janovský. Oglasila se sprejemajo na I. mestni deški ljudski šoli v Poljskih ulicah. Učnina znaša na mesec 1 glđ

(Premovanje goveje živine) bode tekom oktobra meseca v Starem Trgu pri Ložu, v Dobropolju in Kostanjevici.

(Izpodpiranje domačih delavskih močij.) Piše se nam: Ta pošel prevzel je menda zadnji čas mestni vrtnar Heinritz v svojo oskrb, ker je tudi izvršuje! — Baš te dni izbral si je zopet za svojega pomočnika tujca, ki mu bode pri njegovem strokovnjakem pošlu, tudi v psokah, kakor so: „Krainischer H...“, E...“ itd. — radikalno „sekundiral“! Srečni mestni — očetje, pardon! — nasadi, hočem reči.

(Bolezen.) Iz Idrije, 28. septembra: Nemili gôst, — idrijska bolezen, — se je začel povračevati. Pretekli teden so se plohe kar vsipavale, ozračje se je hitro ohladilo, in bolezen začela se je iznova prikazovati. Rožna ulica je najbolj prizadeta. Le v jedni sami hiši je 10 bolnikov; 4 so na novo obboleli, ostalih 6 je pa na potu ogoršanja. V rudarskih domovih pod sv. Antonom bolehalo pa šolarji; do sedaj je znanih 7 slučajev influence, združene z vročino.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 17. do 23. septembra je bilo 21 novorojencev, 1 mrtvorojenec. V tem času jih je 15 umrlo. Mej umrlimi sta bila 2 tujca in 6 iz zavodov. 1 je umrl za jetiko, 5 za pljučnim katarom, 2 za starostno oslabelostjo, 1 vsled nezgode in 6 za različnimi boleznimi. Zbolela sta 2 za ošpicami, 2 za legarjem, 2 za grižo in 3 za oslovskim kašljem.

(Nemškim turnarjem s Koroškega) je — kakor čujemo, vlada izlet na Kranjsko in v Kočevje prepovedala. — To bi bilo pač na mestu, in vsekako v interesu javnega miru in reda!

(Nova pošta in uradni pečat v Rovt.) V nedeljo ali ponedeljek, t. j. 1. ali 2. oktobra t. l. otvori se in prične delovati v Rovtah po mnogem in več kot triletnem naporu doseženi poštni urad, z njim pa ob jednem njegov nemško-slovenski pečat: Gereuth — Rovte. — S pošto združen je hranilnični urad, in bode nju zveza z doljenlogaško pošto. S tem so tako Rovte kakor Sv. trije Kralji, Medvedje Brdo in Zavrce — za korak na boljšem, z njimi pa tudi ves ondotni premet. Brezdvomno bode tudi nova okrajna cesta v bližnji bodočnosti potegnena od Rovt do Žiróv, in s tem dosežen nje namen v kolikor do zdaj še ni bil. V to bode pa interesovanim občinam treba vsakako še nekaj energičnega napora in truda, katera se pa nikakor ustrašiti ne smejo.

(Od Zreč pri Jamniku): Ker ste poročali, da je zadnja povodenj bila ustavila konjiški vlak na potu proti Poljčanom, bodite še tako dobri in natančni, da od torka (26. septembra) vlaki redno drdajo po tej ozkotirni deželni železnici. Le škoda, da so ti njeni vozovi prerediti napolnjeni. Ali vedó p. n. ljubljanski popotniki, kako malo časa bi zgubili in koliko lepega sveta bi videli, ako bi se ob 10. uri 25 minut peljali iz Poljčan v Konjice, odtod pa ob 1. uri 11 minut popoldne zopet nazaj v Poljčane? Od tam se lahko peljejo z brzovlakom na katero stran le hočejo. Ob 2. uri 24 minut smučí vlak proti Mariboru, ob 2. uri 49 minut pa proti beli Ljubljani. Tja pridejo samo par ur pozneje, kakor s poštnim vlakom, pa so med tem lahko vi-

deli krasno Dravinjsko dolino in so pili pri izvirku slovito konjiško črnino. — Poskusite!

(Iz Brna.) 23. sept. Narodna stranka dobro čuti, da mora pred ljudstvo stopiti in ga poučiti, ko ga lidovci tako brezsrčno zapeljujejo. Zato prireja shod za shodom. Tu omenim le dveh: v Slavkovo in Zlinci. V Slavkovo se prvič lidovci vsak razgovor potlačili, in skušajo tako storiti drugod, a vselej ne gre. Dr. Šromota je navedel besede Mladočehov, ki narodni stranki očitajo, da je klerikalna. Za svojo osebo zagotavlja, da je daleč od tega, da bi postal pristaš židovskega liberalizma in svobodomiselnosti, kojega negujejo nemški liberalci in Mladočehi. Ta liberalizem je bil le za žide. Dr. Šromoti in Helceletu je bila izrečena popolna zaupnica. V Zlinci sta govorila poslanca dr. Začek in Búbela ter je bila sprejeta resolucija, v kateri se posebno naglašá, naj bi prenehal medsebojni boj in se ustanovila večina za državni zbor. — Tudi na Moravskem se je pričela doba surovostij. V Mor. Ostravi je to storil neki Rabas na povelje iz Prage. Olomuški list „Našinec“ imenuje to dejanje praških in plzenskih pobalincev. Ali mar hočejo Grégr et consortes priklicati na Mor. Ostravo izjemno stanje? — Duhovne vaje mor. učiteljev so provzročile, da se konserv. list „Hlas“ bavi z mislijo ustanoviti katoliško učiteljsko društvo. Dobro in koristno bi bilo. — V Znojmu so se bojevali zoper češko matično šolo zares s plemenitimi sredstvi: odstavljali, odpuščali so ljudi od dela, odpovedovali stanovanja in denar. Upanje, da se bode število otrok za 50 pomnožilo, je tedaj splavalo po vodi. — Katoliška politična društva obstoje po okrajih, a nameravajo jih tako preustrojiti, da bi imela vsaka večja šara svoje samostojno društvo, manjše pa več skupaj. — V Opavi so zmagali prvič Čehi pri volitvah v okrajni šolski svet. Izvoljeni so: Beinbauer, Scholz, Trukal z večino desetih glasov. Le naprej! — Knjigotržec Promberger v Olomucu je razpisal ceno 15 cekinov za povest. Cena je bila prisojena vredniku Janči v Uher. Hradišči za povest: „Hřich otcův“; izšla je v koledarju „Velehrad“. — V prusovski Sleziji bode izhajal s 1. oktobrom češki list: „Katolícké noviny pro lid moravský v Pruském Slezsku“. Vrednik mu bode farni upravitelj Jurečka. V prus. Sleziji se nahaja kakih 60.000 Moravanov, ki se niso ponemčili, ako ravno so tje prišli njih očetje pred 150 leti. — Pred nekaj časom so sklenili lidovci zahtevati v Bruu poulične napise tudi v češkem jeziku. Pri sklepu so se čuli klici, da si bodo napravili drugo glavno mesto, ako njih želja uslišana ne bode, da bodo mestni zbor prisilili itd. 19. t. m. je bila res deputacija lidovcev pri županu Winterhollerju (dr. Tučka, Medřický in Volejník) ter je tako uljudno in ponižno svojo prošnjo prednesla, da se je župan toliko ustrašil in pri seji le deputacijo omenil in — prošnja je ad acta položena. — Olomuško muzejno društvo je slavilo 23. sept. desetletnico svojega obstanka. Njegov prvi predsednik je bil gr. Anatole d'Orsay, kanonik. — Deželnim predsednikom ostane še nadalje vitez Loeb, dokler mora grof Coudenhove, njegov naslednik v Pragi ostati. — Naši Mladočehi so razposlali „enciklike“, kjer beračijo vsaj za 100 gl. po vzgledu svojih bratov na Češkem. Beračenje bi moralo ostati „na skrivnem“, toda nič ni tako skritega... — Zopet jeden dokaz, kako čislajo lidovci duhovščino. Sklicali so shod v Švábenice pri Vyškovu, in česar se niso nadejali, se je zgodilo: prišel je k shodu i kapelan Janda. Koj so začeli vpiti in ropotati. Ko je hotel govoriti v imenu Švábeničkih meščanov, mu niso dovolili, s pestmi mu žugali itd. Ko so pa le ti odločno zahtevali, naj govori, so jih lidovci zasramovali in pitali z znanimi priimki. Na to so shod vrli švábenički meščani s svojim kapelanom zapustili. — Ni dolgo, kar je bil obsojen v Prostějovu glasoviti Glas, sedaj so obsojili Jul. Lasusa, ker je pomagal ondotnim židom goljufati, na jeden mesec ječe. — Ko že žide omenjam, povem tudi, kako znajo dobičke delati. V Vyškovu bi bil moral biti semenj, a ker so bili židovski prazniki, so nekateri nosilci dolgih, krivljastih nosov nabili na svoja zaprta vrata, da semnja ne bode, in svoj namen so dosegli. Ravno isto hočejo vporabiti v Slavkova. Toda semenj bode le, kristijanjanje se ne dajo drugič na tak način ogoljufati. — V Bruu so vpisali v češke šole 91 otrok več kakor lansko leto, in v Olomucu so jih vpisali 320, če ravno so Nemci močno agitirali in policaji, pa tudi nekateri Mladočehi vrlo pomagali! Nekateri slučajji so dokazani! Toliko se jim je posrečilo, da se ni mogla šola v petrazrednico razširiti.

(Iz Prage.) 24. septembra. V Budjejevicah je blagoslovil prem. škof Riha novo poslopje za češke šole. Pri tej priložnosti je govoril otrokom in se spomnil tudi učiteljev. Ravno isto je storil predsednik okrajnega šolskega sveta, Mausching, in nadzornik profesor Smolík, ki je posebej poudarjal, naj bi učitelji delovali v slogi s svojim višjim pastirjem. — V Kundraticah so našli pri kopanju krompirja 40 starih srebrnih čeških grošev z napisom okrog leva: „Grossi pragensis“ in okrog krone: „Wenceslaus secundus, Dei gratia rex Bohemiae“. (Praški groši, Václav II., po milosti božji kralj češki.) So iz leta 1300. — V „Češki Politiki“ se je bral 19. t. m. sledeči inserat: „Samostojnim damam! Učitelj, 29 let star, zdrav, dobro situiran, v najbližji okolici Prage, želi v kratkem v zakon stopiti. Ne gleda se na lepoto, ne na starost, ne na narodnost, ne na vero, jedino le na imetje. Resne ponudbe pod geslom: Resnico si govorimo, dobro se razumimo!“ — Dijakom je zapovedano, da ne smejo po Pragi hoditi, ko je odbila 8. ura meseca septembra, oktobra in novembra; meseca decembra, januarja in februarja ob 7. marca in aprila ob 8. maja, junija in julija ob 9. razven če bi šli iz gledališča ali v lekarno, in še takrat se ne smejo med trume ljudij mešati. — V Mortu so zaprli cerkev, ker so se v njej naredile nevarne razpoke. — V Libni v predilnici je napravil veliko škodo razpok plina. — Pred Kolinom je nekdo vrgel v voz I. razreda velik kamen, ki je okno razbil, pa ker je naletel na železno palico v oknu, ni storil druge škode. — G. V. Březnovský, mladočeški kandidat, je bil izvoljen s 954 glasovi, njegov nasprotnik, socialist Krapka, je dobil 121 glasov. Ako bi bili Staročehi postavili svojega kandidata, bili bi z njim gotovo predrl, kajti leta 1891 je dobil v ravno istem okraju Mladočeh Mixa 1415 glasov, in v Dobříšu je zdaj prišlo od 193 volilcev le 9 in štet so oddali prazne listke. — Račun za popravo Karlovega mostu znaša 338 237 gld. 22¹/₄ kr. Proračun je znašal za 2000 gld. manj. — Na čeških šolah v Pragi se nahaja 14.335 otrok, med njim 25 nemških, na nemških pa 4218 otrok, med njimi 1314 čeških, torej skoraj jedna tretjina. Na vseh praških šolah je 19 064 otrok; čeških 15.925, nemških 2673, obojega jezika 444 in 22 tujega. — V Pardubicah se je podrl cirkus; več oseb je ranjenih. — Sotrudnik časopisa „Neodvislost“, Sokol, sin poslanca Sokola, je zaprt. Krivega delajo veleizdaje. — V Uhlěvskih Janovicah je zborovalo prejšnjo nedeljo politično društvo. Predsedoval je Sehnal ter pripoznal, da bode še dolgo trpelo, predno postane narod češki ves mladočešk. Za njim je govoril dr. Pacak, zavračal ves nevspeh na narodno stran, trdil, da bi bili Čehi zdavnaj pred Ogrji, ako bi bili Mladočehi pred 23 leti na krmilu. (!?) Vpiti je treba, ker tisti, kdor vpije najbolj, največ dobi. Tako je zabaval gospod svoje poslušalce. Mladočehi so še le tri leta na krmilu in moramo že tožiti, kaj bi bilo v 23 letih? Vpijejo, da ušesa brnijo, razsajajo in tudi največ dobijo — izjemno stanje. Hotel je govoriti tudi Potočka, član odbora „Selské Jednoty“, a ker ni govoril po receptu „Nar. L.“, so ga vedno motili, k redu klicali, žugali, da mu besedo vzamejo, če prav pričujoči komisar zoper njegove besede ni mogel ničesar. Potočka pa tudi ni bil osamljen, njegove besede so bile odobravana, in ko je Sehnal shod zaključil, je zaorilo: „Sláva Štátnému! Sláva selski jednoty!“ in „Sram vas bodi, ne verjamemo vam; pojdite s svojo svobodomiselnostjo!“ Tako imamo zopet dokaz, kako razumevajo Mladočehi prostosti govorjenja. — Mesto 28. polka je že došel 91. polk iz Budjejevic.

Narodno gospodarstvo.

Nekaj števil iz Povšetove knjige: Goveda na Kranjskem.

Vseh posestnikov, ki se pečajo z govedarstvom, je na Kranjskem 54.055. Goved imajo vsi 225.144. Med temi je 1165 bikov, 86.506 krav, 55.642 volov, 3262 mladih bikov, 29.185 junčkov, 29.185 junic in 20.012 telet. Ker je na Kranjskem 951.545 hektarov porabljivega sveta, pride na vsacih 100 hektarov 23 goved.

Razmera med številom bikov in številom krav je najslabši po Dolenjskem in Notranjskem. V črnomaljskem sodnem okraju je 1 bik za 350 krav, v Ložu 1 bik za 297 krav, v Kočevju 1 bik za 253 krav, v Ilirski Bistrici 1 bik za 252 krav. V idrijskem sodnem okraju pa 1 bik za 19 krav. Največ

telet redé v vrhniškem sodnem okraju. Na vsacih 100 volov redé 105 junčkov, na vsacih 100 krav 105 telic.

Po vsem Kranjskem se dobi nekako 8.909.216 kvintalov (kv. = 100 kg.) krmskih snovij. V tem je vračunjena tudi vrednost paše. Na jedno goved pride torej, ako se odšteje krma, katero porabi druga žival, 109 kg. na dan. Množina krmskih snovij bi se dala zdatno zvišati, ko bi se osušilo ljubljansko močvirje in vredile nekatere vodé, ki redoma vsako leto na tisoče kvintalov krme uničijo. Tudi planine bi se dale zdatno zboljšati, ko bi se dotični posestniki nekoliko potrudili.

Prvo sirarnico je osnoval g. župnik Mesar na Bitinjski planini l. 1873. Delali so sir od 10. jun. do 10. septembra. Liter mleka se je splačal po 5¹/₄ kr. že prvo leto. Kmalu je nastalo 9 sirarnic po Bohinjski dolini. Vse dobro vspevajo. Leta 1883 so morale vse sirarnice poslati kmetijskemu ministertvu statistične podatke. Bistriška sirarnica je imela 44 zadružnikov. Skladali so mleko 71 dni doma, 66 dni pa na planini. Vsega mleka je bilo 43.521,6 kg. Naredilo se je iz tega mleka 293,4 kg. surovega masla, 3419 kg. sira, 1757,3 kg. slabejšega sira. Iz 100 kg. mleka so naredili 0,99 kg. surovega masla, 8,86 kg. sira, 4,03 kg. slabejšega sira in ostalo je še 70 litrov sirotke. Za 293,4 kg. surovega masla so skupili 372 gld. 69 kr., za 3419 kg. sira 1904 gld. 51 kr., za nekatere druge reči so dobili 75 gld. 5 kr., torej vsega skupaj 2352 gld. 25 kr. Zadružniki so si razdelili 1757,3 kilogramov slabejšega sira in 30.464 litrov sirotke, kar se sme oboje ceniti na 679 gld. 51 kr. Vseh dohodkov je bilo torej 3031 gld. 76 kr. Stroškov pa je bilo 376 gld. 11 kr., torej za vsacih 100 l. mleka 91 kr. Jeden liter mleka se je zadružnikom splačal po 5,98 kr. Pri drugih sirarnicah je bil konečni skupiček še ugodnejši. Liga + 62.

Slovensko gospodarsko društvo.

Letošnje leto je sicer precej dobro sadno leto, vendar ni prave kupčije s sadjem. Dostikrat je prisiljen sadjerejec za slepo ceno prodati svoje sadje, da le dobi potrebnega denarja, po katerem v davkariji vedno poprašujejo. Ker se sadnega drevja vedno več sadi, tako, da bode, hvala naši kmetijski družbi! naša dežela v nekaterih desetletjih velikansk sadovnjak, bode treba tudi na to misliti, kakor da se bode sadje v denar spravilo. Kmet sam ni izveden v kupčijskih zadevah. Težko, da bi se katerikrat naravnost obrnil na kupovalca. Čaka le na prekupca, ki pa išče, naravno, le svoj dobiček. Kolikaj bi koristile sadjerejcu zadruga, ki bi posredovale med prodajalcem in kupcem! Treba bode torej osnovati take zadruga, ki bodo kmetom pomagale dobiti dobrega, poštenega kupca. Dostikrat pa tudi zadruga kupca dobiti ne bodo mogle. Kaj pa potem storiti? Sadje se dá za marsikaj porabiti. Lahko ga sušimo, moremo izdelovati sadni mošt, pa tudi na razne druge načine ga moremo koristno porabiti.

V nekaterih deželah so tovarne, ki delajo iz sadja tako zvane „konserve“. Posamezen kmetovalec ne bode naredil ne poštenega mošta, ne bode posušil sadja tako, da bi se lahko prodajalo, še manj je misliti, da bi ga znal drugače koristno porabiti. Za to nima zadostnega znanja, pa tudi ne primernih naprav. Ko bi se pa združilo več sto posestnikov in osnovalo zadrugo, in bi se vse izdelovalo umno, kaj bi se vse doseglo! Na tisoče in tisoče kvintalov konserv in posušenega sadja pošilja k nam Amerika, samo zato, ker si sami pomagati ne znajo. Težko bi bilo gotovo v začetku dobiti primernih denarnih sredstev, ker priprosti kmetje deloma nimajo denarja, deloma so pa nezaupni pri vsakem podjetju, kjer je treba kaj denarja dajati. Zato bode pa treba osnovati veliko slovensko gospodarsko društvo, ki bode vsa taka podjetja s posojili podpiralo. Da bode le začetek storjen, potem bode pod izvedenim vodstvom podjetje gotovo dobro napredovalo.

Letina.

S Pohorja, 24. septembra.

Letošnje leto se nam je v začetku kazalo slabo vsled močne suše v spomladi. Hvala Bogu, pozneje se je vse popravilo tako, da ima kmet sedaj več in boljših pridelkov mimo zadnjih let. To velja posebno o žitu, katero ozimno in jaro, je vzraslo veliko in priredilo lepo klasje. Jednako se je obilno namlatilo pšenice, katere je bila lani slabo kazala.

Koruzi je, kamor pogledaš, povsod lepa, le črv jo je tu pa tam precéj grizel. Sedaj se v njej dobro počutijo šoje, ker vsled kmetom „pravičnega“ lovskega zakona ne upa si ta jih s puško odganjati, drugega strasila se pa spak malo bo i.

Za ajdo smo se bali v minolem tednu, ko se je vreme jako shladilo, da jo bo slana obiskala, ali srečno je še prešlo brez nje, in upamo, da jej prizanese letos. Bilo bi je tudi škoda, ker kaže se lepa, polna.

Zelje je letos izvanredno debelo, kjer so ga količkaj rano sadili, le škoda, da tako močno gnije. Ne vémo, ali je temu vzrok vreme, ali je to kakšna bolezen, in kako je pomagati.

Sadje je bolj srednje obrodilo, vendar bo tudi še nekej mošta, katerega je lani in letos kmet jako pogrešal.

Tudi krme za živino je precéj priraslo, zato se nam čudno zdí, da cena živini, ki je spomladi tako nizko pala, ni še poskočila. Prav težka živina (od 1200 kil naprej par volov), takšno še plačujejo in iščejo razni kupci, druga pa nima veljave, pa tudi skoro nobene cene. K večjemu še obljubijo po 24, 22, po 20, tudi celó po 18 gld. za 100 kil žive teže. To je slabo za kmeta, kateri vsak na jesen ima kaj prodati, pa še bolj, ker denar krvavo potrebuje.

Treba mu je tega le v gozdu iskati, Bog, da bi bilo vedno kaj! Letos je cena lesu precéj narasla in tudi na jesen ni — kakor navadno — veliko odjenjala. Sploh se opazuje, in tudi drugače ni mogoče, da cena lesu in takšnim izdelkom dosledno raste, vsaj vsakih pet let po priliki se nekoliko pomakne in se potem drži.

To je še upanje za prihodnost kmeta, pa ga tudi opominja, čuvati gozde kot branitelje njegove, pa nado prihodnosti — za njegove otroke!

Slovenski kmet, imej to vedno pred očmi, ne daj pokončati svojih gozdov, pa tudi ne potujčevati svoje dece! Tako boš stal kot steber, in ne bo se bati, da bi kedaj izginit v — židovskem žrelu, ali pa utonil v nemškem morju! Pohorski.

Telegrami.

Inomost, 29. septembra. Ob 10. uri dopoldne je začel cesar vsprejemati deputacije. Mej drugim je cesar vsprejel odposlanstva 17 mest in mnogih kmetskih občin, ki so prišla čestitat. Po vsprejemu deputacij so bile občne avdijence.

Inomost, 29. septembra. Cesar je vsprejel deputacijo mest južnega Tirolskega, ki mu je v posebni spomenici izrazila želje italijanskega prebivalstva. Jako veselo gibanje je bilo, ko je šla opoludne stotnja strelcev z godbo mimo dvorca. Popoludne se je peljal cesar v Silz, da je ogledal novo kupljeni grad „Petersberg“ in se je ob petih povrnil v Inomost. Ob šestih je bil dvorni obed z 88 kuverti. Bilo je pri obedu poleg cesarja in nadvojvod povodom srebrne poroke vojvodske dvojice Alečonske več zbranih članov rodovine Orleanske, mej njimi grof Eu in princ Alfonz bavarski, in 12 županov. Predstava v gledališču se je dostojno izvršila. Cesar in nadvojvode prišli so ob osmih in ostali so do konca. Predstavljalo se je „Andrej Hofer“, časovna slika iz leta 1809. Patrijotična mesta in končno apoteoza s cesarjevo podobo so vzbujala veliko navdušenje. Ko je cesar prišel in ko je odšel bile so navdušene ovacije.

Inomost, 30. septembra. Cesar je ogledal Siebererjevo sirotišče. Vsprejeli so ga Gautsch, knezonadškof Haller, generalna načelnica reda, mater sv. Frančiška Pavlanskega, in ustanovitelj sirotišča, Sieberer, kateremu je cesar podal roko mej živahnim priznavanjem njegovih novejših darov. Po opravljeni kratki molitvi v kapeli je bilo natančno ogledovanje. Cesar se je jako pohvalno izrazil o vsem, kar je videl. Posebno je bil vesel, da je 150 sirot tako zdravih videti. Poslavlajoč se je cesar podal zopet Siebererju roko, katero je ta poljubil. Potem se je cesar peljal v razstavo, kjer so že bili nadvojvode. Cesar je bil z veseljem pozdravljen.

Dunaj, 29. septembra. Zaprli so zopet štiri delavce, ki so z zaprtimi delavci bili

menda v zvezi. Več anarhističnih delavcev je zadnje dni izginilo z Dunaja.

Budimpešta, 29. septembra. Večina iz nezavisne stranke izločene frakcije Eötvösove je sklenila osnovati svoj klub in izvolila predsednikom Otona Hermanna. Manjšina je ostala zvesta prvotni stranki.

Budimpešta, 30. septembra. Komunistične spise, katere so nedavno razširili po Budimpešti, je sestavil in razširjal neki čevljarški mojster. Pri policiji je izpovedal, da želi mirnim potom s prepričevalno besedo doseči premembo človeške družbe na komunistični podlagi.

Sofja, 29. septembra. Vse novice o razporu mej knezom in ministerskim predsednikom so izmišljene. Mej njima vlada staro soglasje.

Pariz, 29. septembra. General Boisdefre je imenovan načelnikom in general Gouse podnačelnikom generalnega štaba. Nadalje so imenovani generali: Voisin poveljnikom 14., Bousenard poveljnikom 15., Despeuilles poveljnikom 13., in general Mercier poveljnikom 18. voja.

Madrid, 29. septembra. Zdravje ministerskemu predsedniku Sagasti in maršalu Camposu se boljša.

Madrid, 29. septembra. Vsled dinamitne eksplozije v Meridi, v pokrajini Badajoz, je nastal požar. Pogorelo je več hiš in več oseb je poškodovanih.

London, 29. septembra. Po došlih poročilih iz Južne Amerike ima predsednik Peixoto 5000 dobro oboroženih vojakov na razpolaganje.

Buenos Ayres, 29. septembra. Vladne čete so nateple vstaje pri Santa Fé po dvadnevem boju.

Umrli so:

29. septembra. Meta Boršnik, kajzarjeva žena, 36 let, Karolinska zemlja 2, jetika. — Blaž Lamberger, dninar, 41 let, Poljanski nasip 50, jetika.

V bolnišnici:

27. septembra. Alojzij Sedde, delavec, 19 let, plućnica.
28. septembra. Jera Zdešar, delavčeva žena, 47 let, legar.

Tuji.

28. septembra.

Pri **Maliču**: Bohatsch, Gerfl, trgovec, z Dunaja. — Loser s soprogo; Cerni; Colombicio, inženir, iz Trsta. — Hoffman, zasebnik, in Kramer iz Maribora. — Bogad, Stoček, potovalec, iz Brna. — Bitterman, trgovec, iz Gradca. — Kinkelin s soprogo iz Lindau-a. — Fortuna iz Zatičine. — Lakner, posestnik iz Črnomlja. — Segar, župnik, iz Lyon-a. — Pertz, zasebnik, z rodbino, iz Kočevja. — pl. Csanady, podpolkovnik, iz Budimpešte. — Bruner s soprogo iz Monakovega. — Tausig iz Gradiške. — pl. Thassy iz Zale. — Forte, zasebnik, iz Ljubljane. — Kolbesen s soprogo s Fužin.

Pri **Stonu**: Zeller, trgovec; Sienkiwicz; Abel s soprogo z Dunaja. — pl. Rušnow, rač. svētnika vdova, z vnukinjo, in Kuralt iz Zagreba. — Pappetti in Malle z Reke. — pl. Malberg s soprogo iz Trebnjega. — Haasz, potovalec, s soprogo, iz Budimpešte. — Gantar, nadporočnik, iz Celovca. — Knöpl, kopalniški zdravnik, in Terpinec, vinotržec, iz Kamnika. — Habernek iz Brna. — Majač, vinotržec, iz Komende. — Hönigman s sinom iz Kočevja. — Colombani iz Imoskija. — Štefan in Milan Mijović in Petković iz Srbije. — Karol in Štefan Ofačić iz Belovara.

Pri **Južnem kolodvoru**: Zöllner, učitelj, iz Novega Mesta. — Dohval iz Beljaka. — Pečnikar, kancelist, s soprogo, iz Logatca. — Negri, kadet, iz Ljubljane.

Pri **avstrijskem caru**: Adlešič iz Šmartna. — Laznik, učitelj, z Vrhnike. — Majdič iz St. Jerneja. — Zapošnik, zasebnik, iz Ptuja.

Pri **bavarskem dvoru**: Janosa s soprogo z Dunaja. — Lackner, pekovski mojster, iz Gor. Mozolja. — Turk, trgovec, iz Drage. — Samide, posestnik, iz Starega Loga. — Smrekar, posestnica, iz Kota.

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	7 90	Špeh povojen, kgr.	— 68
Rež,	6 —	Surovo maslo,	— 86
Jecmen,	6 —	Jajce, jedno	— 3
Oves,	6 60	Mleko, liter	— 10
Ajda,	8 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	6 —	Telečje	— 58
Koruza,	5 80	Svinjako	— 64
Krompir,	2 20	Koštunovo	— 35
Leča, hktl.	12 —	Pisaneč	— 45
Grah,	12 —	Golob	— 18
Fižol,	9 —	Seno, 100 kgr.	2 67
Maalo, kgr.	1 04	Slama,	2 14
Maat,	70 —	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 50
Špeh svež,	— 64	„ mehka, „	4 80

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v mm
opazovanja	razkoma v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	736 6	5 8	brezv.	megla	
29. 2. u. pop.	734 9	17 2	sl. zap.	del. jasno	0 00
9. u. zveč.	734 8	11 4	„	jasno	
Srednja temperatura 11.1°, za 2.7° pod normalom					

Poslano.

Slavnemu vredništvu „Slovenca“

v Ljubljani.

Dne 20. septembra ste objavili v svojem listu dnevno novico z naslovom: „Tihotapstvo in brezvestnost“, v kateri Vaš poročevalec sumniči ljubljanske mesarje, da koljejo bolno živino ter jo prodajajo za zdravo.

Ker je to sumničenje objavila tudi graška „Tagespost“ — kdo da ji je postregel, to nam je dobro znano — zato pozivljemo dotičnega poročevalca, da naj pové ime takega mesarja, ki vtihotaplja in prodaja meso od bolnih živinčev, ker sicer leti sum na ves mesarski stan. Tako sumničenje pa moramo odločno zavračati ljubljanski mesarji, ker se trudimo, da slav. občinstvu postrežemo z zdravim in kar moč cenim blagom. Ako nam dopisnik pové ime takega brezvestneža, prepričan naj bo, da zadruga takega ne bo trpela v svoji sredi.

S „Tagespostu“ v Gradcu pa se ne bomo pečali, ker je njena lažljivost preveč znana.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1893.

Starešinstvo

481 1

Madruge ljubljanskih mesarjev.

Zahvala.

Knezoškofijsko Alojzijevišče v Ljubljani je prejelo v zadnjem času več znamenitih darov. Bivši vodja prečast. g. konzist. svētnik in profesor Tomo Zupan je daroval knjižnici nekaj dragocenih knjig, g. Jamár s Fužin zabojček knjig, č. g. župnik Ant. Hočevvar od Sv. Jošta nad Polb. Gradcem zaboj različnih knjig, vodstvu neznani dobrotnik od Kranja zavitek knjig, drugi neznani dobrotnik iz Ljubljane pa pripravo za telesne vaje v sobi z dobrodušno opomnjo: „Mladini v razvedrilo in krepilo“.

Za vse te darove se srčno zahvaljuje

V Ljubljani, dne 27. sept. 1893.

Vodstvo alojzijeviško.

Na prodaj je 90 cm. visok

križev pot

z ličnim okvirom vred, popolno izgotovljen, za nizko ceno

65 goldinarjev.

FR. TOMAN,

podobar in pozlatař, 482 6—1

v Ljubljani, sv. Petra cesta šte. 4.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

sprejme

učenca,

ki je poštenih, krščanskih starišev ter dovršil nekoliko razredov gimnazije.

Služba orgljara in mežnarja

se razpisuje pri

župnijski cerkvi sv. Marjete na Muti

do 1. decembra.

Prosto lepo stanovanje; dohodki obojne službe znašajo v denarji okoli 230 gld. Tudi zemljišča je nad 3 orale. Spretnost v orgljanju se tirja; seveda imajo cecilijanci prednost. Služba se nastopi s 1. januarjem 1894.

Cerkveno predstojništvo na Muti

na Štajerskem.

465 10—2

Glasovita
radi svojega učinka, odlikovana radi svojih zdravilnih lastnosti z častno diplomom in zlato svetinjo na razstavi v Londonu in Parizu, z zlato svetinjo v Bruslju in Tunisu. 324 14

želodčeva tinktura
G. Piccoli-ja, lekarja v Ljubljani

je vapošno dietetično sredstvo, katero krepča in zdravi želodec, kakor tudi opravi prebavnih organov izborna pospešuje.

Izdelovatelj razpošilja jo proti povzetju zneska v zabojih po 12 steklenic za 1 gl. 36 novcev, po 55 steklenic (zaboj tehta 5 kg) za 5 gl. 26 novcev. Poštino plača vedno naročnik. Cena eni steklenici 10 novcev.

Vsi stroji za kmetijstvo
vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, višje, trisuro
čistilne mlince za žito
reznalnice za krma
Avtomatični
aparati proti peronosperi
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mlina za sadje
predmete za klet, sesalnice za vse namene, kakor v obče: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpošilja v najnovrejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ
2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Dagite ilustrirani katalog v vsakihi in shranite jo, ker zastonj in poštino greste.

Najkvalitetnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene se se znova znižale! Prebrskovalcem znanen popust!

176 15—13

Paziti treba pri kupovanju

Zacherlina

(tega izvrstno učinkujočega sredstva za uničenje vsakovrstnega mrčesja).

čatenih steklenicah z imenom „Zacherl“ ali pa mi vrnite denar. — Prevariti se ne dam!

265 10—10

V Ljubljani:

Anton Krisper,
Ivan Luckmann,
J. Klauer,
Jegliš & Leskovic,
Peter Lassnik,
Ivan Perdan,
H. L. Wencel,
Frane Terdina,
Ivan Fabian,
Karol Karinger,
Mihael Kastner,
Josip Kordin,
M. Lavrič,
Alojzij Lenček,
Karol Planinšek,
Viktor Schiffer,
M. E. Suppan,
Schussnig & Weber,

V Ljubljani:

Ivan Jebračin,
Anton Dietrich,
G. Pikel,
Frane Kogej,
Hedvik Fabiani,
Ana Leben,
Frane Verbič,
Fr. Loj.,
Frane Kren,
Peter Peschke,
R. Engelsberger,
Frane Zesser,
Ant. Kline,
Frane Kos,
F. Dolenc,
Karol Šavnik, lekar,
Frane Kovač,
Alojzij Gatsch.

V Litiji:

Lebinger & Bergman.
Fr. Kovač.
Anton Majcena,
Sbil & Petrovič.
Josip Schuller.
M. Brilej, A. Bučar.
Homann,
A. Robleek.
J. Trepetschnigg,
Br. Wakonigga nasl.
A. Pauser.
R. E. Michelič,
Ivan Müller st.
Edm. Zangger.
Jakob Dereani.
Andrej Lackner.
Ludovik Perse,
Oton Wölfling.

Na prodaj je
celoten in dobro ohranjen
Meyer's
Conversations-Lexicon
(16 zvezkov) 480 5-1
4. Auflage, 1890, mit 550 Karten, Plänen und Bildertafeln,
sowie 3600 Abbildungen im Text.
Cena glđ. 85.— Natanenejša povē upravništvo „Slovenca“.

J. Hafnerjeva pivarna

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 47.
Zaloga priznana izvrstnega vrhniškega
piva. — Naročila na pivo v sodčkih in
zabojih po 25 steklenic. Dostavljenje na
dom brezplačno. 275 (20-20)
Znana restavracija s prostorno dvorano
in najlepšim velikim, zračnim vrtom.
Novourejeno krito kegljišče, pripravno prav
posebno za družbinsko kegljanje.
Uhod tudi iz Poljske ulice.

Missa in hon. Sacratissimi Rosarii B. M. V.

Ad IV voc. inaequ. cum Organo
composuit **Ign. Hladnik.**
Op. 19. 479 3-3
Pret. 50 kr.

Prodám

svoje štiri hiše in preddvor

po nizki ceni in iz proste volje.

1. Štev. 57: pri tleh dvoje stanovanj, dve kleti; v prvem nadstropju troje stanovanj, ena kuhinja, ena shramba in drvarnica.
 2. Štev. 77 in 81: vsaka po eno stanovanje pri tleh in po eno na podstrešju.
 2. Štev. 184: pet stanovanj.
- Navedena stanovanja, 18 vseh vkup, pripravna so posebno za rudarje, delavce, prodajalce in rokodelce ter imajo povsod svoje ognjišče (šparherd), če ni posebne kuhinje. — Hiše stojé tik ali prav blizu ceste, so od postaje južne železnice samo 1½ klm. oddaljene in popolnoma blizu premogokopa. Čist studenec izvira na dvoru iz skale, nekaj stopinj proč pa se vije potok, za pranje prav pripraven. — Natanenejša se zvē pri meni v Trbovljah.

477 3-2

Jakob Jevšovar, posestnik.

DR. ROMAN JACOBI,

zobni zdravnik v Ljubljani, Stari trg št. 4,

ustavlja po najnovejši in najboljši metodi

umetne zobe in zobovja.

Plombira in trga zobe v narkozi (umetno spanje) brez bolečin. Zdravi sploh vsako ustno bolezen.

Ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. — Ob praznikih od 9. do 11. ure dopoldne. — Ob petkih za siromake od 9. do 10. ure dopoldne. 86 (18)

Brata Eberl,

338 26-13

izdelovatelja napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in mebelje.

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Prevzameta vsa v njih stroko spadajoča dela v mestu in na deželi. Dobra, fina dela, najnižje cene.

Ljudskošolske knjige

lastne založbe, kakor: 478 4-3

Abecednik, sestavila A. Razinger in A. Žumer;

Prvo berilo in prva slovnica, sestavila A. Razinger in A. Žumer;

Prva nemška slovnica in prvo nemško berilo, sestavili A. Praprotnik, A. Razinger in A. Žumer;

ravno tako vse v tukajšnji kronovini vpeljane

šolske knjige c. kr. založbe knjig

imamo v bogati zalogi in jih razpošiljamo s prvo pošto.

Ign. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg

založna knjigarna v Ljubljani.

Prekupovalcem in takim, ki vzamejo več na jedenkrat, dajemo popust.

Radi preselitve kamnoseške obrti
razprodam svojo veliko, izborno zalogo

nagrobnih spomenikov

(472) 50% ceneje ko vsak drugi kamnosek. (3-2)

IGNACIJ ČAMERNIK

sedaj poleg mesarskega mostu v Ljubljani,
potem Poljske ulice 49 nasproti učiteljišču.

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rudeče modro, sivo in olivno, po glđ. 5.50, 6.—, 7.—, 8.—, 9.—, 10.— in višje po vsaki ceni do 20 glđ

Anton Obreza,

tapecirar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1.

Najenejši kraj za nakupovanje otročjih vozičkov. 537 50-47

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja

v Ljubljani, Poljanska cesta 8
(poleg Alojzijevega) 74 5

se priporoča prečastiti duhovščini, slav. cerkvenim predstojništvom in cerkvenim dobrotnikom v najnatanenejši in točno izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

iz zlata, srebra ali druge kovine
po uzorcih ali lastnem načrtu.

Izvršeno blago pošlje dobro, varno zavito poštne prosto. 21. 29 52-33

Najprimernejša darila za vsako priliko so
švicarske žepne ure

katere ima v največji izbiri v zalogi

France Čuden,
urarar v Ljubljani,

Veliki trg 25.

Po najnižji ceni dobē se tudi najraznovrstnejše

stenske ure, ure za dvorane in s stojalom, ure-budilnice itd.

Največja zaloga prstanov, uhanov, verižic, srebrnih in zlatih, vse po tovarniški ceni. 185 27

Popravila izvršuje točno pod jamstvom. — Ilustrovani ceniki so franko na razpolago. — Poštna naročila izvršuje obratno.

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

33 52-40

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu vživanju namešane ali s surogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravejšo in redilnejšo kavo. — Neprekosljiva kot dodaja navadni kavi. — Ponaredeb se skrbno izogibaj. — ½, kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko.

10

goldinarjev

stane pri meni eden modro ra peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz najboljše tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega bakrenega drata, so s finim afrikom tapetirani in močnim platnenim evlhom preoblečeni ter pri največji rabi do 15 let **nobenih poprav** ne zahtevajo. Pri naročilih z dežele naznani naj se vselej **natančno** mera postelje v **notranji luči**. — Ako se torej dobi za 10 gld. **dober** tapetiran modroci na peresih, je pač neumestno kupovati malo vredne nadomestke (kakor žičaste žimnice, slamnice itd.), kateri pravemu namenu, imeti **dobro** posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapetirar v Ljubljani, Selenburgove ulice 1.

Ta domača, narodna trdka bodi prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu najboljše priporočena za nakupovanje **žimnic, garnitur, divanov, stolov, preprog, zagrinjal** in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela.

Ceniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in poštena postrežba, nizke cene. 536 50—47

Solidne, zložne
močne in
čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja
prva kranjska tvornica
za upognjeno pohištvo
samo iz napojenega ma-
sivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri,
pošta Borovnica,
(230 52—23)

Zdravila za živino.

**Skušena redilna štupa
za živino,**
za konje, rogato živino, ovce in
prašiče itd.

Rabi se skoro 40 let
z **najboljšim vspe-**
hom večinoma po hlevih,
ako **živilce ne more**
jesti, slabo prebav-
lja; zboljšuje mleko in
nareja, da krave dajo
več mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr.,
5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za
konje, pomaga pri **pre-**
tegu žil, otekanju
kolén, otrpnenju v
v boku, v križu,
otekanju nog, me-
hurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim
navodom vred stane le
1 gld., 5 steklenic samo
4 gld.

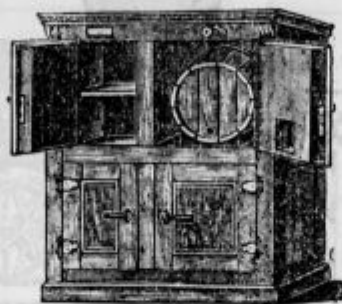
Ta zdravila za živino se dobijo v 203 25

lekarni Trnkoezi-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Najnižje cene
in
najboljše blago.

Najboljše in najceneje

kupuje se
železo, raznovrstna železnina, ce-
ment, okove itd. pri

Andreju Druškoviču,

v Ljubljani

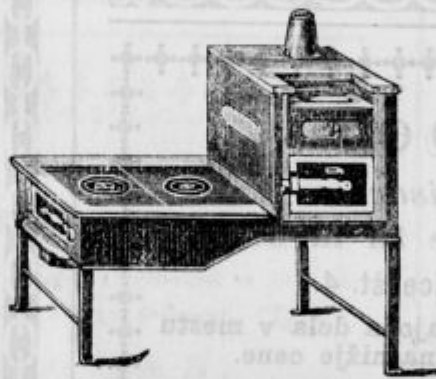
Mestni trg 10.

272

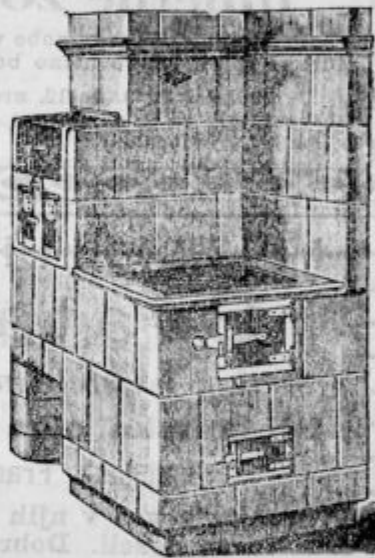
ZALOGA

22

nagrobni križev, štedilnikov in
njih posameznih delov, ledenic,
finih žag itd. po najnižjih cenah.

Zaloga
železniških
šin
po
najnižjih
cenah.

Najnižje cene
in
najboljše blago.

Vozni red državne železnice

veljaven od 1. oktobra 1893.

Postaje	št. 1714	št. 1716	št. 1712	št. 1718	Postaje	št. 1717	št. 1711	št. 1715	št. 1713
Ljubljana j. k.	7-06	11-50	4-20	12-05	Beljak j. k.	—	—	—	—
Ljubljana d. k.	7-14	11-57	4-27	12-09	Trbiž	2-30	8-26	1-25	5-57
Vižmarje	7-23	12-06	4-37	12-19	Rateče-Bela Peč	2-47	8-40	1-43	6-14
Medvode	7-34	12-17	4-48	12-31	Kranjska gora	3-02	8-52	1-56	6-28
Loka	7-48	12-30	5-01	12-44	Dovje	3-24	9-12	2-20	6-52
Kranj	8-03	12-45	5-16	12-58	Jesenice	3-44	9-30	2-40	7-13
Sv. Jošt (ostaj.)	8-09	12-51	5-22	1-04	Javornik	3-50	9-36	2-46	7-19
Podnart	8-23	1-04	5-35	1-18	Zerovnica (ost.)	4-00	9-45	2-56	7-29
Otoče (ostaj.)	8-29	1-10	5-41	1-24	Lesce	4-15	9-56	3-14	7-47
Radovljica (ost.)	8-41	1-22	5-53	1-37	Radovljica	4-21	10-02	3-20	7-53
Lesce	8-55	1-32	6-03	1-47	Otoče (ostaj.)	4-33	10-14	3-32	8-05
Zerovnica (ost.)	9-06	1-43	6-14	1-58	Podnart	4-40	10-20	3-39	8-12
Javornik	9-16	1-53	6-24	2-08	Sv. Jošt (ostaj.)	4-53	10-32	3-52	8-25
Jesenice	9-28	2-02	6-33	2-19	Kranj	5-00	10-38	3-59	8-32
Dovje	9-45	2-19	6-51	2-37	Loka	5-14	10-51	4-13	8-47
Kranjska gora	10-06	2-40	7-12	3-01	Medvode	5-27	11-03	4-26	9-00
Rateče-Bela Peč	10-19	2-53	7-25	3-15	Vižmarje	5-39	11-13	4-38	9-11
Trbiž	10-33	3-08	7-40	3-31	Ljubljana d. k.	5-48	11-21	4-46	9-19
Beljak j. k.	—	—	—	—	Ljubljana j. k.	5-55	11-27	4-53	9-27

Nočni čas je zaznamovan s navpičnimi črtami za minutnimi številkami in traja od 6-00 zvečer do 5-59 zjutraj.

Vozni red železnice Ljubljana-Kamnik

Veljaven od 1. oktobra 1893.

Naznačeni čas na desno od postajnih imen čita naj se od zdalej navzgor.

2153	2155	2157	2159*	Klim.	Postaje	2152	2154	2156	2158*
1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.			1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
zjutraj	popoldne	zvečer	zvečer		iz Ljubljane drž. k. v	zjutraj	dopol.	popold.	zvečer
7 18	2 05	6 50	10 10	—	Tavčarjev dvor	6 51	11 15	6 20	9 55
7 32	2 19	7 04	10 24	5	Črna p.	6 38	11 02	6 07	9 42
7 36	2 23	7 08	10 28	6	Trzin	6 34	10 58	6 03	9 38
7 57	2 44	7 29	10 49	11	Domžal	6 13	10 37	5 42	9 17
8 08	2 55	7 47	10 56	14	Jarš-Mengiša	6 06	10 30	5 33	9 10
8 20	3 07	8 06	11 06	17	Homea p.	5 52	10 16	5 12	9 00
8 26	3 13	8 12	11 12	18	v Kamnik	5 44	10 08	4 57	8 54
8 40	3 27	8 26	11 26	23		5 30	9 54	4 43	8 40

Nočne dobe (od 6-00 zvečer do 5-59 zjutraj) označene so s podčrtanimi minutnimi številkami. — p. pomeni postajališče.

* Vlaka št. 2158 in 2159 prometujeta samo ob nedeljah in praznikih.

Dunajska borza.

Dné 30. septembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. — kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96 " 75 "
Zlata renta 4%, davka prosta	119 " 90 "
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 " 75 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	986 " 75 "
Kreditne akcije, 160 gld.	337 " 75 "
London, 10 funtov strl.	126 " 20 "
Napoleonendor (20 fr.)	10 " 03 1/2 "
Cesarski cekini	— " — "
Nemških mark 100	62 " 07 1/2 "

Dné 29. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. 40 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 " 05 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	146 " 50 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	161 " 50 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	194 " 75 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 " 60 "
Zastavna pisma	101 " 10 "
Kreditne srečke, 100 gld.	195 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	67 " 75 "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	137 gld. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	18 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	59 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	65 " — "
Ljubljanske srečke	24 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2882	50 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	104 " 50 "
Papirnih rubeljev 100	131 " 30 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.